

2008/21017/0001
सं. ४३४/०१५-४४

उर्चाच्या नवीन बाबी आणि नवीन प्रमुख बांधकामे यांचे बाबतीत असलेल्या वित्तीय मर्यादामध्ये सुधारणा करणे.

हराष्ट्र शासन
वित्त विभाग,

शासन निर्णय क्र. बीजीटी १०२३/२४/बीमुडी-२=[६७][एक]बीमुडी-२,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दि. १२ ऑक्टोबर १९९५.

शासन निर्णय.

उर्चाच्या नवीन बाबी अथवा नवीन सेवा आणि नवीन मोठी बांधकामे यावरील उर्चाची सध्या अस्तित्वात असलेली वित्तीय मर्यादा, आवर्तीरु. १,००,०००/- व अनावर्तीरु. १०,००,०००/- लोकोळा समितीच्या शिफारशीनुसार शासन मान्य करण्यात आली आहे. वस्तूच्या किंमतीत झालेली सर्वसाधारण वाढ लक्षात घेता नवीन बाबी वरील उर्चाचे वर्गीकरण करण्याची वर उल्लेखिलेली वित्तीय मर्यादा कमी होते व त्यामुळे उर्चा प्राधान्य समिती [ई.पी.सी.] व विधानमंडळ यांकडे मंजूरी करिता पाठविण्यात येणा-या बाबींच्या संख्येत वाढ होते. ह्यास्तव नवीन बाबीवरील वित्तीय मर्यादा विधानमंडळ सचिवालयाच्या सल्ल्याने वाढविण्यात यावी असे वाटल्यामुळे वित्त विभागाने महालेखापाल यांचा सल्ला घेवून नवीन बाबीवरील वाढीव वित्तीय मर्यादा सुचविणारी टिप्पणी विधानमंडळाच्या लोकोळा समितीपुढे विचारार्थ व शिफारशीकरीता ठेवली. समितीने दि. ३० नोव्हेंबर १९९४ रोजी विधानमंडळास सादर केलेल्या आपल्या सविस्तराच्या अहवालात नवीन प्रमुख बांधकामे व उर्चाच्या नवीन बाबी यावरील उालीव दर्शविल्याप्रमाणे सुधारित वित्तीय मर्यादा स्वीकारण्यास मान्यता दिली आहे.

आवर्ती
अनावर्ती
नवीन प्रमुख बांधकामे

२,००,००० [दोन लक्ष]
२०,००,००० [वीस लक्ष]
२०,००,००० [वीस लक्ष]

ह्या निर्णयाने स्पष्टीकरणाच्या अधिन राहून उपरोक्त वित्तीय

आवर्ती

अन्यवर्ती

नवीन प्रमुख बांधकामे

२,००,००० [दोन लक्ष]

२०,००,००० [वीस लक्ष]

२०,००,००० [वीस लक्ष]

२. खाली दशविक्रयप्रमाण स्पष्टीकरणाच्या अधिन राहून उपरोक्त वित्तीय अर्थाचा स्विकारण्यात येत आहेत.

[शेक] "नवीन सेवा/नवीन प्रकारची सेवा" व "सेवेचे नवीन साधन" यातील फरक :- "नवीन सेवा/नवीन प्रकारची सेवा" व "सेवेचे नवीन साधन" यापैकी फरक स्पष्ट करणे आवश्यक आहे. नवीन सेवेवरील खर्च कितीही कमी असला तरी त्यास विधीमंडळाची मान्यता घेतल्यानंतरच तो खर्च करता येतो. उलटपक्षी विवक्षित मर्यादित जास्त खर्च असेल तर "सेवेचे नवीन साधन" म्हणजे केलेल्या तरतूदीचा महत्वपूर्ण विस्तार, विवक्षित जादा बांधिलकी अथवा सुविधा असे समजण्यात येते. अशा प्रकारे "सेवेचे नवीन साधन" यावरील खर्च करण्यापूर्वी त्यास विधीमंडळाची मान्यता मिळविण्यासाठी ती बाब "नवीन प्रकारची सेवा" म्हणून समजण्यात येते.

वेळोवेळी उपस्थित झालेल्या या खर्चाच्या नवीन बाबी ह्या बहुतांशी "सेवेचे नवीन साधन" म्हणजेच "विकासात सेवेची बाब" अशा असातात. "नवीन प्रकारची सेवा" [New Form of Service] अशा बाबी फारच कमी असतात. या त्यावरील खर्च कितीही कमी असला तरी तो त्या प्रकारचा खर्च विविधीयता अधिनियमात त्यापूर्वी जोरल्याही सेवेमध्ये अंतर्भूत नसल्याने त्या खर्चास विधीमंडळाची पूर्वी घ्यावी लागते. त्यामुळे वर विहित केलेली वित्तीय अर्थाचा

"सर्वेध नवीन साधन" यावरील बाबींना लागू होईल व "नवीन प्रकारची सेवा" यावरील बाबींना लागू होणार नाही.

[दोन] नवीन प्रमुख बांधकामे :- प्रमुख बांधकामाकरीता वित्तीय मर्यादा ठरवण्याच्या अंदाजित खर्चास लागू होईल व एखाद्या वित्तीय वर्गात करावयाच्या प्रत्यक्ष खर्चास लागू होणार नाही.

[तीन] शासकीय मालमत्तेचे हस्तांतर :- जेव्हा शासकीय अंगिकृत व्यवसायाचे राज्य मालकीच्या खाजगी कंपनीमध्ये स्मांतर करावयाचे असेल तेव्हा शासकीय मालमत्ता कंपनीला हस्तांतरित करण्यापूर्वी तात्काळ मागणीद्वारे वा अन्य प्रकारे विधिमंडळाची मंजूरी घ्यावी लागते. त्याप्रमाणे अन्य पध्दती, इत्यादींना १ लाख रुपयांपेक्षा अधिक किंमतीच्या शासकीय मालमत्तेची देणगी अथवा हस्तांतरणे योग्य होतील अथवा अर्थसंकल्पाच्या स्पष्टीकरणात्मक निवेदनात नमूद करून विधिमंडळाच्या नजरेस आणावी लागतात. यासंबंधीचे आदेश शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. ०/१०५२४५/चौदा, दि. ७ मे १९६२ व पुरव पत्र ०/६२/११३७२१/चौदा, दि. ११ सप्टेंबर १९६२ याद्वारे निर्गमित करण्यात आले आहेत. वर उल्लेखिल्या नवीन बाबींवरील सुधारित शासकीय देणगी अथवा शासकीय मालमत्तेचे हस्तांतरण यासाठी असलेल्या वित्तीय मर्यादामध्ये [रु. १ लाख] फरक होणार नाही.

[चार] आवर्ती व अनावर्ती खर्च :- सध्या आवर्ती व अनावर्ती खर्च अथवा प्रमुख बांधकामे यावरील प्रस्तावित खर्चाची रखादी वित्तीय मर्यादा जरी ओलांडली तरी सदर खर्च नवीन बांधकाम समजली जाते. आवर्ती व अनावर्ती खर्चाच्या मर्यादा स्वतंत्रपणे आणि पृथक्पणे लागू केल्याने रखाद्या प्रस्तावातील आवर्ती व अनावर्ती खर्च स्वतंत्रपणे संबंधित मर्यादा ओलांडत नसेल परंतु आवर्ती व अनावर्ती खर्च मिळून अनावर्ती खर्चाची विहित मर्यादा ओलांडत असेल तर अशी बांधकाम नवीन बांधकाम होते किंवा नाही असा मुद्दा उपस्थित होतो. काही इतर राज्यांच्या प्रथा लक्षात घेऊन आवर्ती व अनावर्ती अशा दोन्ही प्रकारचा खर्च अंतर्भूत असलेल्या बाबींकरिता जागी दाखविल्याप्रमाणे वित्तीय प्रमाण स्वीकारण्यात आले आहे.

[अ] किमान वार्षिक आवर्ती खर्च रु. २,००,०००

[ब] किमान अनावर्ती खर्च रु. २०,००,०००

[क] आवर्ती व अनावर्ती दोन्ही प्रकारचे खर्च अंतर्भूत असतील अशा प्रकरणांमध्ये एकंदर दायित्व रु. २०,००,००० किंवा त्याहून अधिक असावे.

[पाच] पुनर्विनियोजने :- लोकलेशा समितीने आपल्या एकवित्त्याच्या अहवालात अशी शिफारस केली आहे की,

[१] नवीन वेळाला विहित केलेल्या खर्चाच्या मर्यादामध्ये वाढ करून अस्तित्वा या मर्यादा विभागाकडून पुनर्विनियोजनाने करावयाच्या खर्चाच्या बाबताला सुध्दा लागू केल्या पाहिजेत.

[२] नवीन वेळाला खर्चाच्या मर्यादामध्ये वाढ करून अस्तित्वा या मर्यादा विभागाकडून पुनर्विनियोजनाने करावयाच्या खर्चाच्या बाबताला सुध्दा लागू केल्या पाहिजेत.

वरील शिफारशीच्या अनुषंगाने सर्व प्रशासकीय विभागांना विनंती करण्यात येते की, पुनर्विनियोजनाबाबतीत वरील मुद्द्यांचे काटेकोरपणे निवेदन करण्यात यावे.

३. हे आदेशा निर्गमितकेलेल्या दिनाकापासून अमलात आणण्यात यावेत.

४. महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका खंड एक च्या परिच्छेद ११३ मध्ये यथावकाश आवश्यक त्या सुधारणा करण्यात येतील.

५. ह्या आदेशाची इंग्रजी प्रत सोबत जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही/-

[शा. शां. कर्णिक]

शासनाचे सह सचिव, वित्त विभाग.

प्रति,

महालेखापाल-१ [लेखा व अनुज्ञेयता], महाराष्ट्र, मुंबई,

महालेखापाल-२ [लेखा व अनुज्ञेयता], महाराष्ट्र, नागपूर,

महालेखापाल-१ [लेखा परीक्षा], महाराष्ट्र, मुंबई,

महालेखापाल-२ [लेखा परीक्षा], महाराष्ट्र, नागपूर,

निवेदासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,

सर्व मंत्रालयांचे विभाग, मुंबई,

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,

प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

सर्व कोषागार अधिकारी,

मंत्रालयाच्या सर्व विभागातील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुखा,

सर्वा जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

विस्तृत विभागातील सर्व अधिकारी व कर्मचारी,

निवड नसतील.